



KESKI-SUOMEN ELY-KESKUKSEN VESIENHOIDON YHTEISTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika	8.5.2012 klo 12.00–15.10
Paikka	Maatalo, Makumaan kokoustila, Kauppakatu 19 C, Jyväskylä
Läsnä	Kari Lehtinen / Keski-Suomen ELY-keskus, Y-vastuualue (phj.) Kimmo Olkio / Keski-Suomen ELY-keskus, Y-vastuualue (siht.) Hannu Salo / Turveteollisuusliitto ry Unto Eskelinen / RKTL Pasi Huotari / Jyväskylän kaupunki Jukka Partanen / Joutsan kunta Piia Koski / Jämsän kaupunki Pirkko Sihvonen / Äänekosken kaupunki Sari Tupitsa / Metsä Fibre Oy Reima Väливаara / Keski-Suomen liitto Pauli Rintala / Metsänomistajien liitto Järvi-Suomi Juhani Paavola / Luonnonsuojeluliitto Keski-Suomen piiri Ari Nikkola / Suomen metsäkeskus Pertti Ruuska / MTK Keski-Suomi Antti Maukonen / Metsähallitus Matti Sipponen / Keski-Suomen ELY-keskus, E-vastuualue Merja Lehtinen / Keski-Suomen ELY-keskus, E-vastuualue Arja Koistinen / Keski-Suomen ELY-keskus, L-vastuualue Ansa Selänne / Keski-Suomen ELY-keskus, Y-vastuualue Päivi Saari / Keski-Suomen ELY-keskus, Y-vastuualue Timo Sokka / Keski-Suomen ELY-keskus, Y-vastuualue

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Kari Lehtinen avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Hän kertoi avauspuheessaan mm. ELY-keskuksen toimitilojen muutoksesta. Uudet toimitilat ovat Wanhan läänin remontin aikana Lutakossa Innova 1 ja 2-taloissa. Virallinen käyntiosoite on Piippukatu 11, Jyväskylä

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen (19.9.2011) pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Vesienhoidon suunnittelun aikataulu

Kohta 3. käsiteltiin alla olevan esityksen (kohta 4) yhteydessä.

4. Kuuleminen vesienhoidon työohjelmasta, aikataulusta ja keskeisistä kysymyksistä

Ansa Selänne kertoi, että suunnittelun työohjelmasta ja vesienhoitoalueen keskeisistä kysymyksistä järjestetään virallinen kuuleminen 15.6.–17.12.2012 (liite 1). Yhdistetty kuuleminen toisella suunnittelukaudella antaa lisäaikaa suunnitelmien ja toimenpideohjelmien valmisteluun. Työohjelma ja aikataulu ovat samat kaikilla vesienhoitoalueilla. Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja suunnittelun alueellinen organisointi vaihtelevat eri vesienhoitoalueilla. Keski-Suomessa kuulemisasiakirjoja on kaksi: Kymijoen - Suomenlahden ja Kokemäenjoen – Saaristomeren – Selkämeren vesienhoitoalueiden 2016–2021 asiakirjat. Niissä on kuvattu työohjelman ja aikataulun lisäksi suunnittelun osa-alueet sekä niiden vesienhoidolliset ongelmat ja keskeiset kysymykset.

Kuulemisasiakirjoista toivotaan mm. palautetta:

- suunnittelun toteutuksesta ja aikataulusta sekä vaikuttamismahdollisuuksista,
- ympäristöselostuksen laatimiseen ja sisältöön liittyvistä asioista,
- vesien tilaan liittyvistä keskeisistä ongelmista ja kehittämistarpeista,
- keinoista ja toimista, joilla vesien tilaa voidaan parantaa sekä
- rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksista

Kokouksessa käytiin pääkohdittain lävitse kuulutusasiakirjan sisältö. Yhteistyöryhmän jäsenet ovat ennakolta voineet tutustua molempien vesienhoitoalueiden luonnoksiin.

Vesienhoidon valtakunnallisen suunnittelun aikataulujen ja vaiheiden takarajat ovat seuraavat:

- kuuleminen työohjelmasta ja aikataulusta sekä yhteenvedosta → 17.12.2012
- seurantaohjelman laatiminen → 2012 loppu
- 1. kauden toimenpiteiden seuranta ja raportointi → 2012 loppu
- pinta- ja pohjavesien luokittelun tarkastaminen → 2013 maaliskuun loppu
- vesien laatua ja määrää koskevien tavoitteiden määrittely → v.2013 loppu
- toimenpideohjelman päivittäminen → 2014 syyskuun loppu
- ehdotuksen laatiminen vesienhoitosuunnitelmaksi → 2014 syyskuun loppu
- kuuleminen ehdotuksesta → 2014 lokakuu – 2015 maaliskuu
- ehdotuksen täydentäminen kuulemisen perusteella → 2015 syyskuun loppu

Valtioneuvosto hyväksyy vesienhoitosuunnitelmat loppuvuodesta 2015.

Ansa Selänne kertoi myös vesistökuormituksen ja vesien tilan arvioinnista, seurantaohjelmien tarkistamisesta, ympäristötavoitteiden asettamisesta, toimenpiteiden suunnittelusta, vesienhoitosuunnitelman kokoamisesta, vesienhoidon toteutuksen edistämisestä ja seurannasta sekä ympäristövaikutusten arvioinnista. Vesien tilan arvioinnista Selänne totesi, että ensimmäinen ekologisen tilan luokittelu tehtiin niukan biologisen aineiston perusteella ja alustavilla kriteereillä. Toisella suunnittelukierroksella yleisperiaate ja menettelytavat pysyvät ennallaan. Mukaan on kuitenkin tullut uusia järvien tilaa kuvaavia muuttujia. Myös luokkarajoja on tarkistettu ja tilaluokan määräytymisen laskentatapoja kehitetty.

Ryhmän jäseniä pyydettiin lähettämään vesienhoidon keskeisiin kysymyksiin liittyvät kommenttinsa Ansa Selänteelle tai Kimmo Olkiolle. Kommentit välitetään vesienhoitoalueelle, jotta ne voidaan kuulemisasiakirjassa ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Keskusteltiin yleisesti kuntien ympäristönsuojelumääräyksistä ja kuinka vesienhoidon pin- ja pohjavesiohjelmien velvoitteet voidaan niissä hyödyntää. Lisäksi keskusteltiin kuormitusmalleista (esim. VEMALA) ja niiden hyödyntämisestä vesienhoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. VEMALA-malli tarvitsee vielä jatkokehittelyä.

5. Vesimuodostumien rajaus toisella suunnittelukaudella

Kimmo Olkio esitteli Keski-Suomen ELY-keskuksessa meneillään olevaa pintavesimuodostumien rajaustyötä (liite 2). Muodostumat on ensiksi rajattava ArcMap'illä (VEMUGIS'ssä järvi- ja jokirekisterit) ja tyytiteltävä, jotta ne voidaan luokitella. Keski-Suomessa ensimmäisellä suunnittelukaudella oli 314 järvi- 145 jokimuodostumaa. Näiden muodostumien rajaukset on tarkistettu vastaamaan valtakunnallista ohjeistusta. 70 muodostumasta löytyi jotain huomauttamista. Kyseessä oli lähinnä teknisiä virheitä: esimerkiksi jokimuodostumien rajaaminen sellaisten järvien ylitse, jotka eivät ole mukana vesienhoidon toimenpideohjelmassa (olisi pitänyt olla virtuaaliuoma). Lisäksi joidenkin muodostumien tarkistukseen tulee vähäisiä tarkennuksia.

Toisella suunnittelukaudella Keski-Suomeen tulee vähän uusia pintavesimuodostumia, koska ensimmäisellä kaudella rajattiin ja tyytiteltiin yli 50 ha kokoiset järvet ja kaikki yli 100 km² valuma-alueen joet (104 kpl). Myös 41kappaletta alle 100 km² valuma-alueen jokea rajattiin ja tyytiteltiin. Toisella suunnittelukaudella valtakunnallisena ohjeistuksena on rajata kaikki yli 100 km² valuma-alueen joet ja kooltaan yli 1 km² järvet (Keski-Suomessa tarkasteltu jo toimenpideohjelmassa).

Keskusteltiin Keski-Suomessa tiedossa olevien purojen määrästä ja voivatko esim. kunnat saada näitä tietoja käyttöönsä. Todettiin, että Suomen metsäkeskus saa käyttöönsä VEMUGIS'n, josta uomatietoja löytyy kattavasti.

6. Tulvariskien hallinnan suunnittelun tilannekatsaus

Timo Sokka kertoi, että tulvariskien hallinta on kirjattu lakiin ja että se sovitetaan yhteen vesienhoidon kanssa (liite 3). Kaikki päävesistöalueet ovat tarkastelussa mukana. Maa- ja

metsätalousministeriö on ELY-keskusten ehdotuksesta nimennyt Suomeen yhteensä 21 merkittävää tulvariskialuetta.

Keski-Suomen ELY-keskus on arvioinut vesistöjen vedenpinnan noususta aiheutuvat tulvariskit Keski-Suomen maakunnan alueella. MMM nimesi merkittäväksi Kymijoen vesistöalueella sijaitsevan Jyväskylän. Tulvariskialue sisältää Jyväsjärven, Päijänteen, Palokkajärven, Tuomiojärven sekä Alvajärven ranta-alueita. Lisäksi Keuruun keskustan alue on muu tulvariskialue.

Lisätietoa tulvariskien hallinnasta löytyy seuraavan polun tai linkin kautta:
www.ymparisto.fi/ksu, josta vesivarojen käyttö ja hoito → tulvat → tulvariskien hallinnan suunnittelu tai

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=385557&lan=fi&clan=fi>

Keskusteltiin meneillään olevista normaalia suuremmista tulvista ja miten voimalliset toimivat lupamääräystensä mukaisesti. ELY-keskukseen ei ole tullut tietoa siitä ovatko voimalliset hakeneet poikkeuslupaa poikkeusjuoksutukselle. Lisäksi keskusteltiin tulvialueiden hyödyistä ja haitoista. Todettiin, että maakunnassa tarkoitukseen soveltuvia laajoja alueita on vaikea löytää.

7. Alueellinen metsäohjelma

Ari Nikkola kertoi Keski-Suomen metsäohjelmasta 2012–2015 (liite 4). Se on metsäkeskusalueen metsäsektorin ja sen yhteiskunnallisten vaikutusten strateginen ohjelma. Metsien hoidolle, käytölle ja suojelulle, puun käytölle ja jatkojalostukselle sekä metsien moninaiskäytölle annetaan ohjelmassa suuntaviivat. Vesiensuojelun osalta ohjelman kiteytetty tavoite on, että metsätalouden kuormitus pitää pienentyä riippumatta siitä mitä tehdään. Metsäohjelman voi ladata alla olevasta sivustolta kohdasta ”julkaisut” ja edelleen otsikosta ”alueelliset metsäohjelmat”:

<http://www.metsakeskus.fi/keski-suomi>

Ohjelman suora latauslinkki:

http://www.metsakeskus.fi/fi_FI/c/document_library/get_file?uuid=c46fd745-14cf-45c9-8337-ef3e56fde311&groupId=10156

Keskusteltiin metsätalouden vesiensuojelusta ja vesiensuojelun asiantuntemuksen hyödyntämisestä esimerkiksi Jyväskylän kaupungin alueella. Metsäkeskus priorisoi tällä hetkellä kuitenkin ensisijaisesti voimavaransa TASO-hankkeeseen. Ari Nikkola totesi myös, että valtion luonnonhoitohankkeissa maanomistajalle vesiensuojelusta ei tule kustannuksia, mutta joitakin haittoja voidaan korvata. Muissa hankkeissa maanomistaja joutuu itse maksamaan tarvittavat vesiensuojelutoimet (rakenteet yms.).

8. TASO-hankkeen kuulumisia

Päivi Saari kertoi pääosin Saarijärven reitillä vuosina 2011–2013 toteutettavan TASO-hankkeen kuulumisista (liite 5, www.ymparisto.fi/ksu/taso). Valmistuneita osahankkeita ovat turvetuotannon kuormitus-raportti ja metsätalouden vesiensuojelusuositusten päivitys. Lisäksi hankkeeseen liittyneenä on valmistunut diplomityö latvavesien tulvahallinnasta ja pro gradu vedenlaatukartoituksista. Meneillään on myös useita muita osahankkeita turvetuotannon ja metsätalouden vesiensuojelun edistämiseksi. Hankkeessa myös seurataan veden laatua jatkuvatoimisilla asemilla ja vesinäytteillä. Vedenlaatus seurannan tuloksia voi käydä katsomassa hankkeen kotisivuilta. Osa tulevista osahankkeista ei vielä ole käynnistynyt.

9. Muut asiat

Muita käsiteltäviä asioita ei ollut.

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous päätettiin pitää loka- marraskuussa. Kokousajasta tiedotetaan tarkemmin alkusyksyllä.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 15.10.

Muistion laati Kimmo Olkio

Liitteet:

- 1) Vesientila hyväksi yhdessä - vesienhoidon työohjelman ja keskeisten kysymysten kuuleminen 2012
- 2) Pintavesimuodostumien rajausta toisella suunnittelukaudella
- 3) Tulvariskien hallinnan suunnittelun tilannekatsaus.
- 4) Keski-Suomen metsäohjelma 2012–2015
- 5) TASO-hankkeen kuulumisia